

ĐỀ CƯƠNG MÔN HỌC

1. THÔNG TIN CHUNG VỀ MÔN HỌC

- 1.1 Tên môn học : **XÃ HỘI HỌC TÔN GIÁO**
- 1.2 Mã môn học : **SOCI4204**
- 1.3 Trình độ Đại học / Cao đẳng : **ĐẠI HỌC**
- 1.4 Ngành / Chuyên ngành : **XÃ HỘI HỌC**
- 1.5 Khoa / Ban / Trung tâm phụ trách : **KHOA XHH & CTXH**
- 1.6 Số đơn vị học trình/ Số tín chỉ : **02**
- 1.7 Yêu cầu đối với môn học :
- Điều kiện tiên quyết : XHH Đại cương
 - Các yêu cầu khác (nếu có): projector
- 1.8 Yêu cầu đối với sinh viên : Tham dự lớp đầy đủ, đọc tài liệu yêu cầu.

2. MÔ TẢ MÔN HỌC VÀ MỤC TIÊU

Mô tả ngắn gọn về vị trí môn học, mối quan hệ với các môn học khác trong chương trình đào tạo.

Tôn giáo là một lãnh vực quan trọng trong văn hoá nói chung, một nhân tố cấu thành căn tính và là một định chế xã hội mà sinh viên ngành Xã hội học phải có những kiến thức cơ bản, phải biết phân tích hiện tượng tôn giáo dưới góc độ xã hội học và phải thấy được tác động qua lại giữa định chế tôn giáo và các định chế khác.

Mục tiêu cần đạt được về kiến thức và kỹ năng sau khi kết thúc môn học

Cung cấp những kiến thức cơ bản về lịch sử Xã hội học tôn giáo, các quan niệm về tôn giáo, các lối tiếp cận chính yếu, các loại hình tôn giáo tôn giáo chính yếu. Đồng thời cũng đề cập những vấn đề xã hội quan trọng của tôn giáo trong thời hiện đại: quá trình thế tục hoá, các phong trào tôn giáo mới... Môn học cũng sơ bộ tìm hiểu một số vấn đề về các tôn giáo trong xã hội Việt Nam hiện nay, ở dân tộc Việt cũng như ở vùng dân tộc ít người.

3. NỘI DUNG CHI TIẾT MÔN HỌC

STT	CHƯƠNG	MỤC TIÊU	MỤC, TIỂU MỤC
1	Chương 1: <u>Tôn giáo và định nghĩa tôn giáo</u>	Giúp sinh viên hiểu được khái niệm tôn giáo gắn với các nền văn hoá, do đó có nhiều định nghĩa khác nhau.	<p>1.1 Tôn giáo trong quan điểm văn hoá Tây phương và Đông phương</p> <p>1.2 Một số quan niệm không chính xác về tôn giáo</p> <p>1.3 Một số đặc điểm chung của các tôn giáo</p> <p>1.4 Hai lối định nghĩa cổ điển về tôn giáo: định nghĩa bản chất và chức năng</p> <p>1.5 Một lối định nghĩa mới của D. Hervieu-Léger, J. P. Williame</p>
2	Chương 2: <u>Các lối tiếp cận về tôn giáo</u>	Nắm các lối tiếp cận xã hội học về văn hóa	<p>2.1 Lối tiếp cận chức năng về tôn giáo</p> <p>2.1.1 Quan điểm của Malinowski</p> <p>2.1.2 Quan điểm của É. Durkheim</p> <p>2.1.3 Quan điểm của T. Parsons</p> <p>2.1.4 Lối tiếp cận hệ thống của Luhmann</p> <p>2.2 Lối tiếp cận hành động xã hội về tôn giáo</p> <p>2.2.1 Quan điểm của M. Weber</p> <p>2.2.2 Quan điểm của P. Berger</p> <p>2.3 Lối tiếp cận mâu thuẫn xã hội: quan điểm của Marx-Engels</p> <p>2.4 Lý thuyết chọn lựa hợp lý và tôn giáo</p>
3	Chương 3: <u>Các chiều kích của tính tôn giáo</u>	Nhằm thao tác hoá khái niệm tính tôn giáo	<p>3.1 Các chiều kích của tính tôn giáo theo quan điểm của C. Glock</p> <p>3.2 Các chiều kích của tính tôn giáo theo quan điểm của D. Hervieu-Léger</p>

STT	CHƯƠNG	MỤC TIÊU	MỤC, TIỂU MỤC
4	Chương 4: <u>Các loại hình tổ chức tôn giáo</u>	Hiểu được các loại hình tổ chức tôn giáo	4.1 Phân loại của M.Weber và E. Troelstch 4.2 Các hình thức giáo hội, giáo phái, phái, huyền bí
5	Chương 5: <u>Tôn giáo trong xã hội hiện đại</u>	Nắm được mối tương quan giữa tôn giáo và tính hiện đại	5.1 Quá trình thế tục hoá tôn giáo 5.2 Phản ứng đối với quá trình thế tục hoá: 5.2.1 Giải thế tục hoá, phi thế tục hoá 5.2.2 Sự ra đời của các khuynh hướng bảo thủ 5.2.3 Các phong trào tôn giáo mới (NRM) 5.3 Tôn giáo trong thời đại kỹ thuật số
6	Chương 6: <u>Tôn giáo và một số vấn đề xã hội.</u>	Giới thiệu tôn giáo và một số vấn đề xã hội	6.1 Mối quan hệ tôn giáo và định chế kinh tế 6.2 Mối quan hệ tôn giáo và chính trị 6.3 Vấn đề giới trong tôn giáo 6.4 Tôn giáo và khoa học

4. HỌC LIỆU

Giáo trình môn học:

- Nguyễn Xuân Nghĩa, *Xã hội học tôn giáo và một số vấn đề tôn giáo ở Việt nam*, ĐHM, 1998-2010.
- Sabino Acquaviva, *Xã hội học tôn giáo*, (bản dịch tiếng Việt của Lê Diên), NXB KHXH, Hà Nội, 1998

Tài liệu tham khảo bắt buộc ghi theo thứ tự ưu tiên (tên tác giả, tên sách, nhà xuất bản, năm xuất bản, nơi có tài liệu này, website, băng hình,...)

Sách:

- Đỗ Quang Hưng (cb), *Tôn giáo và mấy vấn đề tôn giáo Nam bộ*, Nxb Khoa học xã hội, Hà nội, 2001.
- C. Mác và Ph. Ăngghen về tôn giáo (Nguyễn Đức Sự chủ biên, Nxb. Khoa Học Xã Hội, 1998.

- S.A. Tokarev, Những hình thức tôn giáo sơ khai, Hà Nội, NXB KHXH, 1993.
- Tổng Cục Chính trị, Tìm hiểu tôn giáo, Nxb Quân đội nhân dân, Hà nội , 1990.
- Đặng Nghiêm Vạn (cb), Lý luận về tôn giáo và tình hình tôn giáo tại Việt Nam, Hà nội, NXB Chính trị quốc gia, 2001.
- Đặng Nghiêm Vạn (cb), Những vấn đề lý luận và thực tiễn tôn giáo ở Việt Nam, Hà Nội, NXB KHXH, 1998.
- Đặng Nghiêm Vạn (cb), Về tôn giáo tín ngưỡng Việt Nam hiện nay, Hà Nội, NXB KHXH, 1996.
- Viện Nghiên cứu tôn giáo, Những vấn đề tôn giáo hiện nay, Hà Nội, NXB KHXH, 1994.
- Viện Nghiên cứu tôn giáo, Về tôn giáo – tập 1, Nxb Khoa học xã hội, Hà Nội, 1994.

*** Tạp chí:**

- Tạp chí Nghiên cứu tôn giáo

- Các bài trên các tạp chí của Nguyễn Xuân Nghĩa:

- Nguyễn Xuân Nghĩa, "Tâm thức tôn giáo và lý thuyết thể tục hoá ở châu Á và Việt Nam", Tạp chí Nghiên cứu Tôn giáo, số 2-2010, 3-10. (Báo cáo tại Hội thảo quốc tế "Văn hoá tôn giáo trong bối cảnh toàn cầu hoá", Đại học Quốc gia Hà Nội, 29-10-2009.)
- Nguyễn Xuân Nghĩa, "Pierre Bourdieu và xã hội học tôn giáo", Tạp chí Nghiên cứu Tôn giáo, số 8-2008, 50-59.
- Nguyễn Xuân Nghĩa, "Lý thuyết chọn lựa hợp lý và việc giải thích hiện tượng tôn giáo", Tạp chí Khoa học xã hội, số 2-2008, 69-79.
- Nguyễn Xuân Nghĩa, "Xã hội học tôn giáo của Max Weber và tính thời sự của nó", Tạp chí Nghiên cứu Tôn giáo, số 2-2007, 6-14.
- Nguyễn Xuân Nghĩa, "Phụ nữ, tôn giáo và vấn đề phát triển" (phần 1). TC Nghiên cứu Tôn giáo, số 6-2005, tr.15-24.
- Nguyễn Xuân Nghĩa, "Phụ nữ, tôn giáo và vấn đề phát triển" (phần 2). TC Nghiên cứu Tôn giáo, số 1-2006, tr. 12-17.
- Nguyễn Xuân Nghĩa, "Các chiều kích của tính tôn giáo", Tạp chí Nghiên cứu Tôn giáo, số 1-2005, 8-13.
- Nguyễn Xuân Nghĩa, "Nguyên tắc thể tục trong mối quan hệ Nhà nước và Giáo hội", Tạp chí Nghiên cứu Tôn giáo, số 4-2004, 34-43.
- Nguyễn Xuân Nghĩa, "Tôn giáo trong thời hiện đại: thể tục hoá hay phi thể tục hoá", Tạp chí Nghiên cứu Tôn giáo, số 2-2003, 21-30.
- Nguyễn Xuân Nghĩa, "Định nghĩa về tôn giáo và những hệ luận trong nghiên cứu quá trình thể tục hoá", Tạp chí Nghiên cứu Tôn giáo, số 2-2002, 21-27.
- Nguyễn Xuân Nghĩa, "Biến chuyển trong đời sống tôn giáo của người Công giáo TPHCM" (Điều tra XHH), được công bố trong "Một cuộc thăm dò xã hội học về đời sống đạo của người công giáo TPHCM" trong Công giáo và Dân tộc, 1990, số 760.

- Nguyễn Xuân Nghĩa, “Người giáo dân nhìn về vai trò của linh mục, của ban chấp hành giáo xứ và của chính mình”, Công giáo và Dân tộc, 1990, số 782.
- Nguyễn Xuân Nghĩa, “Người giáo dân thành phố với vấn đề hôn nhân và gia đình”, Công giáo và Dân tộc, 1990, số 784.
- Nguyễn Xuân Nghĩa, "Đạo Phật Tiểu thừa ở người Khor-me vùng đồng bằng sông Cửu long: chức năng xã hội cổ truyền và động thái xã hội", Tạp chí Nghiên cứu tôn giáo, số 5-2003, 25-37.
- Nguyễn Xuân Nghĩa, "Religion and process of secularization", Viet Nam - Social Sciences, 3, 1997, 40-48. "Tôn giáo và quá trình thế tục hoá", Tạp Chí Xã Hội Học, số 1 (53), 1996, 8-13.
- Nguyễn Xuân Nghĩa, "Ý nghĩa xã hội của các tín ngưỡng cộng đồng ở người Hoa đồng bằng sông Cửu Long" trong Mấy đặc điểm văn hoá vùng đồng bằng sông Cửu Long, Viện Văn Hoá, Hà Nội, 1984.
- Nguyễn Xuân Nghĩa, "Les mouvements messianiques du delta du Mékong de la fin du 19è siècle à 1975", Social Compass, 42(3), 1995, tr. 317-328; Nguyễn Xuân Nghĩa, "Vài nhận xét về các phong trào tôn giáo cứu thế ở đồng bằng sông Cửu Long từ cuối thế kỷ 19 đến trước 1975" Tập văn, Phật Thành đạo, Phật lịch 2532, 1989, tr. 70-78.

Có thể tham khảo trên trang web:

<https://groups.google.com/group/xa-hoi-hoc/web/nhng-cng-trnh-ca-nguyn-xun-ngha?hl=vi>

5. TỔ CHỨC GIẢNG DẠY – HỌC TẬP

Lịch trình chung: (Ghi tổng số giờ cho mỗi cột)

CHƯƠNG	HÌNH THỨC TỔ CHỨC DẠY MÔN HỌC					Tổng
	Thuyết trình			Thực hành, thí nghiệm, điền dã,...	Tự học, tự nghiên cứu	
	Lý thuyết	Bài tập	Thảo luận			
Chương 1	4		1			5
Chương 2	5		1			6
Chương 3	4		1			5
Chương 4	3		1			6
Chương 5	6		1			5
Chương 6	4		1			5
Ôn tập	3					3
Tổng cộng	29		6			35

Ghi chú: - Mỗi bài sinh viên đều phải tự đọc trước ở nhà

- Các câu hỏi thảo luận, bài tập SV dựa vào các câu hỏi đã đưa lên trang web
- Trong lớp chỉ làm những bài tập và thảo luận những vấn đề GV đưa ra thêm.
- Đề cương môn học, câu hỏi ôn tập, bài tập đã đưa lên trang web:

<http://groups.google.com.vn/group/xa-hoi-hoc/>

<http://nguyensexnhia.blogspot.com/>

6. ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ HỌC TẬP

Quy định thang điểm, số lần đánh giá, hình thức đánh giá và trọng số mỗi lần đánh giá kết quả học tập

STT	Hình thức đánh giá	Trọng số
1	Giữa kỳ	30%
2	Cuối kỳ (trắc nghiệm và tự luận)	70%

7. DANH SÁCH GIẢNG VIÊN – TRỢ GIẢNG

- Họ và tên: Nguyễn Xuân Nghĩa
- Chức danh, học hàm, học vị: Giảng viên – Tiến sĩ
- Thời gian, địa điểm làm việc: Khoa XHH&CTXH – Trường ĐH Mở TP.HCM
- Địa chỉ liên hệ: 97 Võ Văn Tần - Phường 6 - Quận 3 – TP.HCM
- Điện thoại, email: 08.39300951 (CQ); nguyensexnghia@yahoo.com

Ban giám hiệu

Trưởng phòng QLĐT

P. Trưởng khoa

Nguyễn Thành Nhân

Lê Thị Mỹ Hiền